UNELE REPERE PRIVIND PROCEDURILE DE INSOLVENȚĂ TRANSFRONTALIERĂ PREVĂZUTE DE REGULAMENTUL (UE) 2015/848

SOME ISSUES REGARDING CROSS-BORDER INSOLVENCVY PROCEDURES SETTLED BY EU RUGLATION 2015/848

Cristina BANCU, ORCID: 0000-0002-6058-6555
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 341.232:061.1 EU

e-mail: cristina.bancu@usm.md

Pornind de la faptul că, recent, Republica Moldova a obținut statut de țară candidată la aderare la Uniunea Europeană și situația premisă care ne obligă de a transpune în mod progresiv acquis-ul Uniunii Europene ca standarde naționale, inclusiv standardele europene armonizate, considerăm că unele aspecte juridice, propuse de Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului privind procedurile de insolvență transfrontalieră merită a fi analizate, fiindcă datorită procesului de integrare europeană, frecvența problemelor de insolvabilitate transfrontalieră va fi în creștere. În materia insolvenței transfrontaliere principalul izvor de drept la nivelul statelor-membre ale UE este Regulamentul (CE) nr. 2015/848 privind procedurile de insolvență, un act normativ care se aplică în mod direct, în țările membre fără a fi necesară transpunerea acestuia în dreptul național. TFUE permite armonizarea dreptului internațional privat al insolvenței, având în vedere prevederile art. 81 care reglementează cooperarea judiciară dintre statele membre în materie civilă. Potrivit art. 81 alin.(1) TFUE, „Uniunea dezvoltă o cooperare judiciară în materie civilă cu incidentă transfrontalieră, întemeiată pe principiul recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și extrajudiciare. Această cooperare poate include adoptarea unor măsuri de apropiere a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre” [1].

Articolul 114 TFUE autorizează adoptarea unor măsuri la nivelul Uniunii Europene pentru armonizarea deplină sau parțială a legislațiilor naționale, fiind considerat drept justificarea legală pentru procesul european de armonizare legislativă în domeniul insolvenței [2, p.120].

Analizând domeniul de aplicare a Regulamentului UE nr. 848/2015, principala observație este aplicabilitatea sa mai extinsă la un număr mare de proceduri de insolvență. De asemenea, Regulamentul aduce o serie de inovații punctuale, destinate a ameliora funcționarea sa generală și a spori eficacitatea și eficiența procedurilor transfrontaliere în țările europene.

Potrivit art. 1 al Regulamentul UE nr. 848/2015 se aplică procedurilor colective publice, care se bazează pe o lege privind insolvența, şi în care, în scopul salvării, ajustării datoriilor, reorganizării sau lichidării: (a) activele unui debitor sunt indisponibilizate

integral sau parțial şi este desemnat un practician în insolvență; (b) bunurile şi afacerile unui debitor sunt supuse controlului sau supravegherii de către o instanță; (c) se acordă suspendarea temporară a procedurilor individuale de executare.

În conformitate cu art. 1 alin. (1) din Regulamentul UE nr. 848/2015 și având în vedere interpretarea data de jurisprudență (Decizia CEJ Eurofood) [3], procedurile de insolvență trebuie să prezinte patru trăsături: „proceduri colective, bazate pe insolvabilitatea debitorului, care implică cel puțin cesionarea parțială a debitorului și provoacă numirea unui lichidator”.

Art. 2 alin. (4) defineşte „procedurile de insolvență” drept „procedurile enumerate în Anexa A”; iar Considerentul 10, procedurile enumerate în Anexa A „care îndeplinesc condițiile stabilite în aceasta”. Astfel, termenul „procedură de insolvență” se referă la procedurile care îndeplinesc condițiile menționate la art. 1 alin. (1). Orientarea UE, bazată pe tendințele și evoluțiile reale din statele membre, tinde să extindă domeniul de aplicare al Regulamentului la procedurile de prevenire a insolvenței și procedurile hibride.

Pentru a asigura o mai bună cooperare transfrontalieră, Regulementul oferă posibilitatea statelor-membre să încheie diferite acorduri și înțelegeri reciproce care ar facilita cooperarea transfrontalieră a mai multor proceduri de insolvență din state-membre diferite care se referă la același debitor sau societăți afiliate aceluiași grup.

În domeniul publicității, conform art. 76, Regulamentul UE nr. 848/2015 stabilește, în vederea unei mai bune informări a creditorilor și a instanţelor relevante şi pentru a preveni deschiderea de proceduri paralele de insolvenţă, statele-membre ar trebui să aibă obligaţia de a publica informaţiile relevante în cazurile transfrontaliere de insolvenţă într-un registru electronic, accesibil publicului. Pentru a facilita accesul creditorilor domiciliaţi în alt stat membru şi al instanţelor cu sediul în alt stat membru la aceste informaţii, prezentul regulament ar trebui să prevadă interconectarea unor astfel de registre de insolvenţă prin intermediul portalului european e-Justiţie. Ar trebui ca statele-membre să aibă libertatea de a publica informaţii relevante în mai multe registre şi ca fiecare stat-membru să poată interconecta mai mult de un registru.

Concluzionând, din analiza efectuată anterior a reglementărilor Regulamentului nr. 848/2015, pot fi reduse la cinci principii-cheie:

1. Competența de a deschide o procedură de insolvabilitate „principală” este guvernată de centrul intereselor principale al debitorului („CIP”). În cadrul UE, numai instanțele din statul-membru în care un debitor își are CIP sunt competente să deschidă acțiunea principală.

2. Instanțele unui alt stat-membru pot deschide proceduri secundare sau teritoriale în cazul în care debitorul are un sediu în acel stat-membru. Aceste proceduri sunt în general limitate, astfel încât se ocupă numai de activele din acel stat-membru.

3. În cazul în care procedurile de insolvabilitate au fost deschise la instanțele unui stat-membru, acele instanțe vor avea, de asemenea, competență în ceea ce privește acțiunile care decurg direct din procedura de insolvabilitate și sunt strâns legate de aceasta.

4. Instanțele din fiecare stat-membru își aplică propriile legi în cazul procedurilor de insolvabilitate deschise în acel stat-membru. Cu toate acestea, legea respectivă nu va fi aplicată în anumite circumstanțe limitate prevăzute Regulament.

5. Procedura de insolvabilitate dintr-un stat-membru este recunoscută automat în toate celelalte state-membre și va avea efect în fiecare stat membru, așa cum ar avea în statul în care a fost deschisă procedura.

Adoptarea Regulamentului nr. 848/2015 a constituit un pas enorm în uniformizarea și modernizarea regulilor aplicabile insolvenței transfrontaliere. Chiar şi aşa, procesul de reformare al legislației referitoare la insolvabilitate nu se poate considera încheiat, fiind desigur necesară continuarea acestuia pe baza studiilor comparative ale legislațiilor naționale din statele-membre ale Uniunii Europene și problemele de ordin material și procedura care intervin la aplicarea Regulamentului.

Referințe:

1. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în vigoare 01 decembrie 2009, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF, art. 81, accesat 10.09.2022.
2. NĂSTASIE, N.M. *Cooperare, comunicare şi coordonare în insolvența transfrontalieră a grupului de societăți*. București: Universul juridic, 2022.
3. Hotărârea Eurofood IFSC, C-341/04, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62004CJ0341, accesat la 09.09.2022.
4. Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32015R0848, accesat 10.09.2022.